

Klaser af ribssorten Rovada den 26. juni. Rovada er en sund busk med flotte lange klaser og højt udbyttepotentiale. Sorten er hovedsort i espalierdyrkning i Holland.

Sorter af buskfrugt til espalier

Søde, smagfulde bær af solbær, stikkelsbær og ribs, der nemt kan håndplukkes og har god lagringsevne, er nogle af de vigtige sortsegenskaber for bær til det friske marked

✎ Helle Mathiasen, HortiAdvice, hmat@hortiadvic.dk

Vil man dyrke bærbuske af Ribes slægten i espalier med bær til det friske marked, er det vigtigt, at buskene har god tilvækst ved plantning, god forgrening og ikke for kraftig opret vækst af sidegrene.

Der er forskel på arternes og sorterens egnethed til dyrkning i espalier. Solbær er den kultur, der mindst egner sig på grund af kraftig opret vækst og ofte små klaser med kort stilk. Ribs er særlig velegnet på grund af mindre opret vækst og de lange flotte klaser, der har

god holdbarhed på lager. Stikkelsbær kan have mange torne og hår på bærrerne, har en langsommere tilvækst men danner velvilligt nye sidegrene. Så for stikkelsbær er godt plantemateriale og kraftigt voksende sorter med få torne og hår på bærrerne vigtige egenskaber.

Erfaringer med sorter

I Danmark er espalier en produktionsform, der ikke er udbredt eller kendt, og der er derfor ikke erfaringer med sorter og deres egnethed. Projektet 'Buskfrugt til friskkonsum' har i 2019 indhentet viden og erfaring om denne produktionsform. I Holland dyrkes særligt ribs og i

mindre grad stikkelsbær i espalier og til det friske marked. I Norge har der også i de senere år været afprøvning af denne dyrkningsform og sorter.

Her er nogle bud på mulige sorter til afprøvning/dyrkning i espalier og til frisk konsum. Forslaget kommer dels fra norske erfaringer, dels fra dialog med en dansk planteproducent om de dyrkede sorter i Holland og Tyskland samt fra observationer i en dansk produktion af både stikkelsbær, solbær og ribs i espalier i 2019.

Solbær

Erfaringer fra Norge peger på Ben Tron og Kristin som solbærssorter med god smag men som dårligt egnede til formning i espalier på grund af opret vækst. Samme erfaring er gjort med espalierdyrkning af solbærssorterne Ben Tron, Narve Viking og Big Ben i Danmark. Alle sorterne har velmagende bær, men udover en opret vækst sidder bærrerne godt fast og er ikke nemme at høste. Den polske sort Bona har vældig god smag og aroma og egner sig til espalier, men er ifølge norske erfaringer følsom overfor gråskimmel og har lavt udbyttepotentiale.

Sorten Big Ben er en tidlig sort fra James Hutton instituttet i Skotland og som Bona udviklet til frisk konsum. Big Ben har klaser med 4-6 store bær med særlig god smag og aroma og er pt. det bedste bud på en sort til produktion/afprøvning til markedet for friske bær.

Stikkelsbær

Valg af stikkelsbærssorter er udover smagskvaliteten en afvejning mellem mængden af torne samt modtagelighed overfor især meldug og Phytophthora. De dyrkede sorter i Tyskland er sorter med røde bær som Remarka, Rokula og Rolonda, og alle er modtagelige overfor Phytophthora. Af robuste sorter kan nævnes Tatjana, Mucurines, Invicta og Xenia. Alle undtaget Invicta har få torne. Invicta er kendt som hovedsort i Danmark. Den er sund og har et højt udbyttepotentiale af store grønne bær med lettere behåring. De norske erfaringer fremhæver Mucurines og Invicta som buske med god vækst og Xenia med lidt svagere vækst.

Xenia får nogle fine, store, lyse røde bær, er enkel at forme til espalier, men er dog middel modtagelig overfor meldug under danske forhold.

Mucurines er en sund sort, der giver mange store, gule og velmagende bær. Under danske forhold bliver busken ikke så høj og har en krybende vækst med overhængende vækst af sidegrene. Så der er brug for god opbinding løbende. Tatjana er en sund og meldugsresistent busk med store søde, gulgrønne bær med tynd skal, som ved modning får en 'rød kind' eller rødfarvning af solskoldning, der ikke har betydning for den indre kvalitet. Som Mucurines har Tatjana overhængende vækst af sidegrene og kræver god opbinding.

Ribs

Ribs egner sig til dyrkning i espalier, og i valget af sorter handler det udover smagskvaliteten hovedsageligt om modtagelighed overfor sygdomme samt udbyttepotentialet. Der er stor sætning i ribs, og det kan give problemer med balancen mellem sætning og dannelse af nye sidegrene til næste års bæring. Derfor er det vigtigt at sørge for en balance mellem antallet af sidegrene/bæring og

Klaser af solbærsorten Ben Tron den 2. juli. Sorten har velmagende bær, men busken har en meget kraftig opret vækst, som gør den mindre egnet til dyrkning i espalier.

Stikkelsbærsorten Tatjana den 2. juli. Bærrene er søde og velmagende med få hår og velegnet til friskkonsum. Bærrene er gulgrønne ved modenhed og får en 'rød kind' af solen omkring modning uden betydning for den indre kvalitet.

vækst af nye sidegrene ved at sørge for at begrænse antallet af sidegrene ved vinterbeskæringen.

Der er gode erfaringer med Rolan og Rovada under danske forhold. De hvide sorter Zitavia og Hvid Hollandsk er modtagelige overfor meldug.

Rovada er kendt som hovedsort i Danmark og i espalierproduktion i Holland. Den har lange klaser af let syrlige, store, røde bær og er en sund busk med stort udbyttepotentiale.

Rolan har mindre klaser, og høsttids-

punktet er lidt tidligere. En meget tidlig og en sen sort, der ifølge foreløbige norske erfaringer begge egner sig til espalier, er henholdsvis Jonkheer van Tets og Augustus.

Redpoll og Roodneus, som vi kender som specialsorter i Danmark, skulle ifølge de foreløbige norske erfaringer også egne sig til espalier.

Projektet 'Buskfrugt til friskkonsum' er støttet af Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribruget. ■

ASA-LIFT Specialtilpassede grøntsagshøstere

ASA-LIFT A/S • Metalvej 2 • 4180 Sorø • +45 57 86 07 00 • www.asa-lift.com

WORLD CLASS
VEGETABLE HARVESTERS
FOR YOUR BUSINESS

ASA-LIFT